

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של מרן ראב"ד העדה החרדית, בעל האבן ישראל, הגה"צ רבי ישראל יעקב פישר זצוק"ל בן הרה"ג רבי אהרן זצוק"ל, נלב"ע ביום כ"ה אדר א' תשס"ג.

התמדתו העצומה של מרן הראב"ד זצ"ל בימי נעוריו היתה לשם דבר, והיו הרבה מתמידים בירושלים של מעלה של אז שהיו מנסים להתחרות עם התמדתו של המתמיד השקדן רבי ישראל יעקב, אך ללא הצלחה. אחד הבחורים המתמידים עלה בלבו רעיון לבוא במוצאי יום כיפור מיד אחר הבדלה וטעימת מה, ואז בודאי יוכל לשבת בבית המדרש וללמוד עוד לפני רבינו. ואכן במוצאי יום הקדוש מיד אחר תפלת ערבית, רץ לביתו בכל כוחו והבדיל, ובקושי טעם דבר מה ומיד אץ רץ לביהמ"ד.

לתדהמתו הרבה לא היה גבול, כאשר אך דרך על מפתן ביהמ"ד וקולו המתרונן של רבינו גילה שהוא כבר שקוע כל כולו בלימוד התורה. הוא לא יכל להתאפק, ניגש אל רבינו ושאלו: היתכן? איך הצליח לשוב כל כך מהר, כשלא יתכן לעוף בלי כנפים. אך רבינו השיב לו בפשטות: "אני לא עזבתי כלל את ביהמ"ד, בערב יום הכיפורים הטמנתי במקום סתר שיירי סעודה המפסקת, ומיד אחר הבדלה בביהמ"ד טעמתי, וחזרתי ללמוד!"

כידוע היה רבינו זצ"ל מקפיד מאוד על תפילה כותיקין בקביעות בלא להחסיר אף יום, מאז היותו ילד קטן מגיל שבע עד יומו האחרון. ואף כשחלה ל"ע ושכב בבית החולים במצב מסוכן, לא שינה מהרגלו, וביום הראשון שהובהל לבית החולים לא עצם עין כל הלילה מחששו שמא לא יקום לותיקין, ואף שהיה אז במצב מסוכן לא שת לבו לכל זאת וכל דאגתו היתה שלא לאחר את הותיקין. בהמשך היה זה תפקידם של בני הבית ששהו אתו בבית חולים להעיר אותו בעלות השחר. ומיד כשרק התחילו להעיר אותו התרומם מיד כארי ממש, ובזריזות מדהימה עשה את כל ההכנות לתפילה, ונתעטף בטלית ותפילין...

באותה תקופה בבית חולים כשלא יכל לשבת על המיטה, החזיק בידו גמרא קטנה, ובאותו זמן שהיה שם סיים את כל מסכת סוכה...

גיעת התורה של מרן בעל האבן ישראל זצוק"ל

שלא טעמו טעם חטא

בדף היומי (דף פ"ז ע"ב) למדנו את דברי הגמרא: "אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב, מאי דכתיב אשר בנינו כנטיעים מגדלים בנעוריהם וכו', אשר בנינו כנטיעים אלו בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא וכו'".

כמה צריך לבכות לבורא עולם לזכות לזה לא לטעום טעם חטא. בהכנת השיעור היום מלאו עיני דמעות. אנחנו מתקרבים ליום ז' אדר, יומא דהילולא קדישא של רבינו הקדוש הרבי שלי מרן הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל. אני לא יכול לשכוח, כל מי שהסתופף בצילו של רבינו הקדוש הבאר יעקב ראה זאת בעינים הבשריות שלו, שמי שלא עליכם היה שקוע בחטא, הרבי לא הסתכל לו בפנים.

סיפר לי יהודי חשוב שבתור בחור היה שקוע לא עליכם בשערי היפך הקדושה [דיברה תורה בלשון נקיה]. הוא עבר אצל הרבי 3 פעמים בליל שבת קודש להגיד גוט שבת, והרבי לא ענה לו כלל. אף אחד לא שם לב לכך, הוא מספר, אבל אני ידעתי גם ידעתי את הסיבה האמיתית... והיום אותו בחור הוא בן עליה גדול.

אלו ואלו אומרים אשרי מי שלא חטא, ומי שחטא ישוב וימחל לו. שנזכה לא לטעום טעם חטא, ומי שכן טעם טעם חטא שיזכה ישוב וימחל לו, שנזכה לתשובה שלימה במהרה בימינו אמן. (מתוך הפתיחה לשיעור, ה' אדר, דף פ"ז)

טעם תקנת ארבע כוסות בליל פסח

השבוע נלמד בדף היומי (דף ק"ט ע"ב) אודות הסכנה שיש באכילת ובשתיית זוגות. והגמרא מקשה איך תקנו לשתות בליל פסח ארבעה כוסות והלא הם זוגות, ואיך תקנו חכמים דבר שיש בו סכנה? ומתרצת הגמרא שליל פסח הוא ליל שמורים - לילה המשומר ובא מן המזיקין.

ביאור נאה כתב על זה המשגיח של ישיבת תורה ודעת הגאון הצדיק רבי משה וולפסון שליט"א. בהגדה של פסח דרשו חכמים: "ביד חזקה שתיים, וזרוע נטויה שתיים, ובמורא גדול שתיים, ובאותות שתיים, ובמופתים שתיים, אלו עשר מכות וכו'", הרי שהמכות באו שתיים שתיים, ואם כן חוץ מעצם ההיזק שהיה במכות היה בהם גם ההיזק של זוגות. והנה בזה"ק מבואר שהמכות היו בבחינת נגף ורפוא, נגוף למצרים ורפוא לישראל, אם כן במכות עצמם היה רפואה לישראל גם על סכנת הזוגות.

ועל כן תקנו חכמים לשתות בליל פסח ארבעה כוסות דווקא, להראות שליל פסח יש בו רפואה גם לענין זוגות.

מי הוא בעל הבית

בדף היומי (דף פ"ז ע"ב) למדנו את דברי רב הונא בריה דרב נתן: "כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה חוץ מצא".

בהכנת השיעור היום מצאתי וורט קדוש, אשר בסוד קדושים מי יעמוד. קדוש ה' הרבי הקדוש רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל התאכסן פעם אצל יהודי, והבעל אכסנייה רצה שהרבי מבעלזא יאכל, אבל קדוש ה' הבעלזער רב סירב לכל השיכנועים ולא רצה לאכול. היהודי שהיה תלמיד חכם, עלה בליבו רעיון והזכיר לרבי את הגמרא הנ"ל "כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה חוץ מצא". שמע הרבי את דבריו וחייך. והתחיל לספר לו שאצל הרבי הקדוש רבי מאיר'ל מפרימישלאן זצוק"ל היה גם כן סיפור כזה, שבעל האכסנייה ביקש ממנו משהו והוא סירב, והיהודי הזכיר לו את הגמרא "כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה". אמר לו הרבי: "אתה לא בעל הבית שלי? בעל הבית שלי הוא ריבון כל העולמים, רבוננו של עולם הוא בעל הבית שלי..." וראויים הדברים למי שאמרם. מי יכול להגיד כאלו וורטים, רק צדיקי הדורות קדושי עליון שרפי מעלה. (מתוך הפתיחה לשיעור, ד' אדר, דף פ"ז)

בעל הבית
שלי הוא
ריבון כל
העולמים

בריחתו של בעל הלבושים

היום ג' אדר הוא יום היארצייט של הגאון הקדוש רבי מרדכי יפה בעל הלבוש זצוק"ל, שאני נמנה על צאצאיו.

אספר כאן סיפור שכתב אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי זצ"ל בשנת תשכ"א בהקדמה לספר 'ראשית ביכורים' של דודי זקני הגאון רבי אברהם'לע וויינברג הי"ד זצוק"ל תלמיד נאמן של מרן שר התורה הרבי הקדוש בעל האבני נזר מסוכטשוב זצוק"ל.

רבי מרדכי יפה בעל הלבוש זצוק"ל שהיה יפה תואר ויפה מראה, עמד פעם בנסיון נורא, כאשר מטרונא אחת הסיתה אותו לדבר עבירה. מאחר שנעלה עליו את הבית, נמלט רבי מרדכי דרך ביב השופכין, כששלשל את עצמו בתוכו, עם עשר הלבושים שהיה לבוש בהם באותה שעה. יצאה בת קול מן השמים כי בשכר זאת יזכה לחבר עשרה ספרים. ולכן הוא קרא לספרים שלו 'לבושים', הלא הם עשרת הלבושים הנודעים בישראל. לאחר שיצא בשלום מן הבור, התפלל בעל הלבוש על זרוע עד עשרה דורות שהיה שחורים ואלו היו יפי תואר כמוהו.

הסבא של הסבא שלי, רבי נחמן קובלסקי זצ"ל שכיחן כרב בכמה קהילות חשובות בפולין, היה הדור העשירי מבעל הלבוש, ועל כן קראוהו 'רבי נחמן דער שווארצער', [-רבי נחמן השחור], לאמר שהוא האחרון מהשחורים... (מתוך הפתיחה לשיעור, ג' אדר, דף פ"ה)

מיני מתיקה

התורה הקדושה אומרת בפר' משפטים "יָקָם שָׁבֵתוֹ יָתֵן יָרְפָא יָרְפָא". חשבת בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא בדרך דרש, 'שבתו' רומז על שבת, מי שעושה עבור שבת קודש, יזכה לרפא ירפא, השבת מחזירה לו ומביאה לו רפואות וישועות.

על תחילת הפסוק "אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו", אומר רש"י: "על משענתו - על בוריו וכוחו". כמה אנשים מתמודדים בשנה האחרונה בעיני רפואה, מוכנים לשלם על הון דעלמא על בריאות ברמ"ח איברים וסס"ה גידים, ללכת על בוריים וכוחם. אומרת התורה, אם תעשה למען השבת תזכה לישועות ולרפואה שלימה.

יבוא אדם וישאל מה אפשר לעשות למען השבת? השבוע שוחחתי עם הרבנית בלוי בתו של הרב טורק זצ"ל שנחטף מאתנו בתקופה האחרונה, ובתוך דבריה היא מספרת לפי תומה שאצלם מסיימים לבשל את השבת ביום חמישי, וכך מקבלים את השבת בלי לחץ של הרגע האחרון ובלוי מתח. אפשר לקבל את השבת בניחותא, לשבת ולהגיד שיר השירים וכיוצא בזה.

הבה נעשה למען השבת, כמו שאומרים בזמירות "המאחרים לצאת מן השבת וממהרים לבוא". מרן הרבי הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל היה מקבל את השבת מיום שישי בצהרים עד מוצאי שבת כמעט לפנות בוקר, והיה מחזיק שבת למשך 36 שעות. אז מ'קאכט פאָרן שַׁבֵּת, מ'בְּרַעַנְט פֶּאָרן שבת, אם אנחנו נעשה למען השבת, השבת לא תשאר חייבת, ונזכה כולנו לרפואות וישועות לכלל ולפרט, ולא ישמע עוד שוד ושבד בגבולנו, ונזכה כולנו שיהיה לנו טעם בשבת קודש, לענג את השבת ברוחניות.

תגובה למאמר ההלכתי בענין סעודת הברית

ה' בשבט תשפ"א

לכבוד ידידי מכובדי הנערץ פה מפיך מרגליות מרביץ תורה לעדרים רבים נהנים לאורו ולקולו בקודש, מציא לאור עולם גליון 'מתיקות הדף היומי' ספרא רבה ויקירא ה"ה הרה"ג רבי א"ש קובלסקי שליט"א

ראשית דברי לא אמנע מל'זמר בשבחין' על גבי הכתב עלי גיליוןך האהוב והנערץ בפי ישרים ובשפתי צדיקים ואשר ראינו ושמענו שעולה על שולחנם של מלכים מאן מלכי רבנן, ורבים אין גומרין עליו את ההלל. מתוקים כדבש ועלי תרופה.

לפני שבועיים (בעלון מס' 49) ראיתי עלי גליון טללי טוהר בענין 'סעודת הברית' מה שהבאתם מאת כ"ק אדמו"ר מרחמיסטריווקא שליט"א אודות הגשת בשר בקר על סגולתיה ומעלותיה (וראה עוד בגליונות מס' 25 ומס' 31), ואכן דברים ראויים לפרסום, ובוודאי יעשה פירות מתוקים ולא יבשי"ם...

סיפר לי מחותני יקר שבערכין הרה"ח המפורסם רבי יחזקאל פונקל שליט"א משב"ק אצל רבותינו הק' לבית נדבורנה מה שאמר רבינו ה'דבר חיים' זי"ע: הגיע אלי יהודי שאין לו כסף והיה צריך לעשות ברית לבנו, אמרתי לו שילוח כסף ויעשה שבת'דיגע סעודה, דהיינו: דגים, מרק, ובשר, ואמר **שזה סגולה לגוטע קינדר**.

כאשר העליתי והרציתי הדברים מה שכתבתם על ענין זה קדם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מנדבורנה בעיר אלעד, לאחר שהתפעל לשמוע על הגליון המכובד והמהודר, הוסיף לומר על ענין סעודת הברית שאכן כבר קדמו בקודש היעב"ץ בספרו מגדל עוז ז"ל: "ואין סעודת מצוה אלא בבשר, ובכאן יש סמך מיוחד בכתוב בתהילים (פרק ב') **כורתה בריתי עלי זבח**".

לאחר ליבון הדברים עם אחיי היקרים ה"ה הרה"ג ר' חיים מאיר שליט"א והרה"ג ר' שמואל צבי שליט"א הביאו לי מאוצרותיהם הטובים את הדברים כדלהלן:

סיפור דומה למעשה עם הרבי מרחמיסטריווקא שליט"א מובא בשו"ת משנה הלכות (חלק י"ד סי' ע"ב): בכאן אביא לו מה שקבלתי מעשה שהיה אצל הגה"ק אדמו"ר מצאנז בעל דברי חיים שבא לפניו איש חשוב והתנצל שיש לו בית מלא תורה וכל בניך לימודי ה' גדולי התורה, ורק בן אחד יש לו שאינו רוצה ללמוד ואינו בן תורה, ויש לו מזה עגמת נפש וצער גדול. והאדמו"ר התבונן במחשבתו הטהורה כדרכו בקודש ותיכף שאל: "אפשר האסטו געמאכט א מילכיגע סעודה ביים ברית? [-אולי עשית סעודה חלבית בעת הברית?]. חשב האב ולבסוף השיב שזוכר שהיה אז זמן מבולבל ועשו סעודה חלבית. השיב הגה"ק זצ"ל: "א וואס ווילסטו? [-אז מה אתה רוצה]..."

בספר 'פני מנחם' (ח"ו מועדי שמחה, ברית מילה) כתב מדיליה את הרמז של היעב"ץ, ז"ל: הפוסקים כתבו שיש לאכול בשר בסעודת ברית מילה, וסמך לדבר יש במה שכתב הרד"ק (תהלים ג, ה) בשם חז"ל מהו 'כורתה בריתי עלי זבח', ביום שישאל עושים ברית מילה עלי זבח הן עושים, שעושים משתה ושמחה. גם באברהם אבינו [שמצות המילה מתייחסת על שמו] מצינו שנתן למלאכים בשלישי למילתו שלש לשונות בחרדל (בי"מ פ"ו): להיות שמחת המילה עלי זבח וכו'.

וממשיך הפני מנחם שם: הרה"ק ר' יחזקאל משינאווא ז"ל סיפר שהיה אחד שבניו סרו מדרך היהדות ונתפסו להשכלה ולאפיקורסות, בשברון לבו נכנס עם בניו אל אביו הרה"ק רבי חיים מצאנז זצ"ל, והוא דיבר על לבם עד שהחזירם למוטב, מלבד אחד מהם שלא עלה הדבר בידו. אמר הרה"ק מצאנז לאב שאין לו עצה להועילו, כי מסתמא בסעודת הברית של אותו הבן לא אכלו בשר. בתחילה אמר האב שלא יתכן הדבר, עד שזוכר שהיה דר באותו זמן בכפר קטן, וברית המילה היה בערב שבת, והבהמה שנשחטה נמצאה טריפה, ולא היתה בהמה אחרת באותו כפר, ועל כן אכלו מאכלי חלב. והגיד לי כי קבלה בידו שאכילת בשר בסעודת ברית הינה סגולה לאמונה בתורה ואמונת חכמים לרך הנימול.

ואחתום כעין הפתיחה שיוכה כבוד מעלתו להמשיך להרביץ תורה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא לראות ברכה בעמלו ואך טוב וחסד ירדפוכם כל הימים אכ"ר.

הכותב מתוך הוקרה ואהבה רבה, ידידכם - שלום גנץ

מקולמוסם של הקוראים

שלום וברכה!

א גוט יאהר פאר די חשובע מערכת 'מתיקות הדף היומי', צום ערשטנס האב איך באקומען די גליון אויפע'ן אימעיל, אין איך האב זייער שטארק הנאה געהאט אין אלע ענינים. א דאנק פאר ענק,

חיים שלמה קעסלער, בארא פארק יצ"ו

שלום רב!

לכבוד הרב הגדול המזכה את הרבים רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א מו"ל גליון 'מתיקות הדף היומי'

מאוצרות המועדים

כתב בספר הקדוש עבודת ישראל (לפרשת פרה): "והנה בשבת פרשת פרה הקדימו לקרות פרשת פרה לפרשת החודש, שיש בה טהרתן של ישראל כמו שאמרו בגמרא. ופירוש הענין, דבזמן שאין בית המקדש קיים דבר שפתינו לרצון לפני אדון כל כאילו קיימנו והקרבתנו הקרבנות, וגם הפרה בהזאת שלישי ושביעי, ועל ידי קריאתה על כל פנים נטהר טהרה רוחניית לכבוד הרגל הבא עלינו".

נהניתי מאוד לראות השבוע את העלון הנפלא והמפואר "מתיקות הדף היומי" בישיבת מיר, ומצאתי שם את שאהבה נפשי, ומה מאוד נתפעלתי מהסיפורים המפוארים של מדור "יומא דהילולא קדישא", והיה לי למשיב נפשי לראות שאכן זה "גליון מאוד נעלה". גם מובא שם דברים חשובים ונחמדים מגדולי צדיקי דורינו, הלא המה כ"ק האדמו"ר מרחמיסטריווקא שליט"א, וכ"ק האדמו"ר מתולדות משה שליט"א וכו'. ומבקש אני אם שייך ואפשר כדבר הזה, להשתדל להביאו כסדר תמיד בישיבה הקדושה, כי הם מלאי טעם ונועם, וכן ורגש. כה לחי!

חילכם לאורייתא, מ. פרידמאן, כולל ישיבת מיר

"היום פרשת פרה הוא אצלנו במקום הזאת אפר פרה, מטהרת טמאים ומטמאת טהורים. ואיתא בספר הרב דפולנא [תולדות יעקב יוסף] שזה רומז למדת גאון וכו' עיי"ש, לכן צריך האדם קודם קריאת הפרשה הנ"ל להיות שפל אצל עצמו, וידע שהוא שפל, ואז מטהרתו" (אמרי פנחס להרה"ק רבי פנחס מקורין זי"ע, לפרשת פרה).

נקודה למחשבה: שפל אצל עצמו, וידע שהוא שפל, ואז מטהרתו

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661